

ΠΑΝΟΣ ΖΥΓΟΥΡΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΑΜ ΔΣΑ 80807, Μπουμπουλίνας 9-11, Αθήνα (Μουσείο), Τ.Κ. 10682,
ΑΦΜ 996789554, Δ.Ο.Υ. Δ' Αθηνών, τηλ.: 210-8259140-141, fax: 210-8259235,
email: pzygouris@gmail.com

ΓΝΩΜΟΛΟΓΗΣΗ

(αρ. πρωτ. εισ. της Ε.Δ.Ε.Υ.Α.: 2880/22-9-2022)

Ετέθη από τη Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης προς την Ένωση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης (Ε.Δ.Ε.Υ.Α.) τα κάτωθι ερωτήματα για τη σύνταξη νομικής γνωμοδότησης:

«α) Σε περίπτωση μη έγκαιρης απόδοσης κλιμακίου σε εργαζόμενο από υπαιτιότητα της Επιχείρησης, αν δύναται να καταβληθούν οι οικονομικές διαφορές που προκύπτουν από τη μισθολογική του εξέλιξη αναδρομικά και σε τι βάθος χρόνου.

β) Επίσης, σε περίπτωση επιστροφής ποσού αχρεωστήτως καταβληθέντος από τους εργαζομένους προς την Επιχείρηση λόγω εσφαλμένης εκκαθάρισης της μισθοδοσίας τους

-αν το Δ.Σ. της Δ.Ε.Υ.Α. δύναται να προβεί σε λήψη απόφασης διαγραφής ή μείωσης του ποσού επιστροφής και σε αντίθετη περίπτωση

-αν δύναται με σχετική απόφαση να ορίσει τις προϋποθέσεις επιστροφής του αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού στην Επιχείρηση όπως, αναδρομικότητα, σε τι βάθος χρόνου, με ποιο τρόπο (π.χ. τμηματική καταβολή, όριο ποσού επιστροφής κλπ);».

Κατά τη γνώμη μας προσήκει η κάτωθι απάντηση.

I. Εφαρμοστέο θεσμικό πλαίσιο

ι. Σύμφωνα με τον ισχύοντα ν. **4354/2015** «Διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, μισθολογικές ρυθμίσεις και άλλες επείγουσες διατάξεις εφαρμογής της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων» (Α' 176), στο **άρθρο 7** υπό τον τίτλο «Μισθολογικό πεδίο εφαρμογής» ορίζεται ότι :«1. Στις διατάξεις του παρόντος υπάγονται οι μόνιμοι και δόκιμοι πολιτικοί δημόσιοι υπάλληλοι, καθώς και οι υπάλληλοι με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου και ορισμένου χρόνου: α) των φορέων της περίπτωσης στ` της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α` 143), β) των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών (Α.Δ.Α.), της περίπτωσης γ` της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/ 2014 (Α` 143), γ) των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (Ο.Κ.Α.), δ) των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) πρώτου και δεύτερου βαθμού, ε) των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), στ) των Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) που ανήκουν στο κράτος, ή σε Ν.Π.Δ.Δ. ή σε Ο.Τ.Α.- κατά την έννοια της επίτευξης κρατικού ή δημόσιου ή αυτοδιοικητικού σκοπού, εποπτείας, διορισμού και ελέγχου της πλειοψηφίας της Διοίκησής τους- ή επιχορηγούνται τακτικά, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, από κρατικούς πόρους κατά πενήντα τοις εκατό (50%) τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους, συμπεριλαμβανομένων των Κέντρων Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας...». Περαιτέρω, στο **άρθρο 9** «Μισθολογικά κλιμάκια και κατάταξη των υπαλλήλων» ότι «1. Τα μισθολογικά κλιμάκια (Μ.Κ.) των υπαλλήλων των κατηγοριών:- Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (Π.Ε.) με πτυχίο ή δίπλωμα Πανεπιστημίου ημεδαπής ή ισότιμο Σχολών αλλοδαπής, -Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Τ.Ε.) με πτυχίο ή δίπλωμα Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Τ.Ε.Ι.) της ημεδαπής ή ισότιμο Σχολών ημεδαπής ή αλλοδαπής, - Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Δ.Ε.) και - Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης (Υ.Ε.) ορίζονται ως εξής: Σε δεκαεννέα (19) για τους υπαλλήλους των κατηγοριών Τ.Ε. και Π.Ε. και σε δεκατρία (13) για τους υπαλλήλους των κατηγοριών Υ.Ε. και Δ.Ε.. Οι υπάλληλοι των κατηγοριών Τ.Ε. και Π.Ε. εξελίσσονται σε αυτά με εισαγωγικό το Μ.Κ. 1 και καταληκτικό το Μ.Κ. 19, ενώ των κατηγοριών Υ.Ε. και Δ.Ε. με εισαγωγικό το Μ.Κ. 1 και καταληκτικό το Μ.Κ. 13. 2. Υπάλληλοι των κατηγοριών Τ.Ε. ή Π.Ε. χωρίς πτυχίο ή δίπλωμα Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Τ.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) αντίστοιχα, ή ισότιμο με αυτά, εξελίσσονται στα Μ.Κ. της Δ.Ε. κατηγορίας με εισαγωγικό το Μ.Κ. 2 αυτής. Υπάλληλοι που διορίστηκαν ή

μετατάχθηκαν στη ΔΕ κατηγορία, χωρίς απολυτήριο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αλλά με απολυτήριο τίτλο αντίστοιχης ειδικότητας αναγνωρισμένης κατώτερης τεχνικής σχολής ή με τον απαιτούμενο από τις οικείες διατάξεις χρόνο εμπειρίας, εξελίσσονται στα Μ.Κ. της ΔΕ κατηγορίας... 4. Οι προϊστάμενοι Γενικών Διευθύνσεων, οι Περιφερειακοί Διευθυντές Εκπαίδευσης, καθώς και οι Συντονιστές των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, οι Επιθεωρητές - Ελεγκτές Δημόσιας Διοίκησης καθ' όλη τη διάρκεια της θητείας τους, κατατάσσονται στο καταληκτικό Μ.Κ. της κατηγορίας τους, πολλαπλασιαζόμενοι του αντίστοιχου βασικού μισθού με το συντελεστή 1,2.». Στο **άρθρο 24 «Επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων»** ορίζεται ότι «1. Οφειλές υπαλλήλων ή λειτουργών των φορέων που υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος, από αχρεωστήτως καταβληθείσες αποδοχές ή αποζημιώσεις εν γένει, δύναται να επιστρέφονται εφάπαξ χωρίς προσαυξήσεις, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο «123» του ν.4270/2014 (Α` 143). 2. Η επιστροφή του καθαρού ποσού συν την αναλογία του φόρου, που έλαβε ο υπάλληλος, δύναται να γίνεται και με παρακράτηση του ενός δέκατου (1/10) των καθαρών μηνιαίων αποδοχών του ή της σύνταξης, εφόσον στο μεταξύ αυτός κατέστη συνταξιούχος. 3. Σε περίπτωση άρνησης επιστροφής των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών της παραγράφου 1, καταλογίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του δημόσιου λογιστικού. 4. Τυχόν έφεση κατά των σχετικών πράξεων καταλογισμού ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 80 του ν. 4129/2013 (Α` 52). Στις περιπτώσεις υπαλλήλων, που δεν υπάγονται στις ανωτέρω διατάξεις, η έφεση ασκείται ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων.».

Σύμφωνα με την **υπ' α.π. 2/31029/ΔΕΠ/6-5-2016 διευκρινιστική Εγκύκλιο της ΑΑΔΕ** με θέμα «Παροχή οδηγιών για την εφαρμογή των διατάξεων του Κεφαλαίου Β' του ν. 4354/2015 (176 /Α') ορίζεται ότι «Με την παρ. 1. προβλέπεται ότι οφειλές υπαλλήλων ή λειτουργών των φορέων που υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος, από αχρεωστήτως καταβληθείσες αποδοχές ή αποζημιώσεις εν γένει, δύναται να επιστρέφονται εφάπαξ χωρίς προσαυξήσεις, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 123 του ν. 4270/2014 (Α` 143). Με την παρ. 2 προβλέπεται ότι ο υπάλληλος επιστρέφει το καθαρό ποσό που έλαβε συν την αναλογία του φόρου. Οι κρατήσεις που έχουν αποδοθεί στα οικεία ταμεία αναζητούνται σε κάθε περίπτωση από την Υπηρεσία. Η επιστροφή του ανωτέρω ποσού δύναται να γίνεται και με παρακράτηση του ενός δέκατου (1/10) των καθαρών μηνιαίων αποδοχών του υπαλλήλου ή με

παρακράτηση της σύνταξης (σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 7β του άρθρου 3 του ν. 4151/2013), εφόσον στο μεταξύ αυτός κατέστη συνταξιούχος. Με την παρ. 3 ορίζεται ότι, σε περίπτωση άρνησης, εκ μέρους του υπαλλήλου, επιστροφής των αχρεωστήτως καταβληθέντων, αυτά καταλογίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του δημόσιου λογιστικού. Με την παρ. 4 προβλέπεται η διαδικασία έφεσης κατά των σχετικών πράξεων καταλογισμού, η οποία ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 80 του ν. 4129/2013 (Α' 52). Στις περιπτώσεις υπαλλήλων, που δεν υπάγονται στις ανωτέρω διατάξεις, η έφεση ασκείται ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων.».

ii. Με την υπ' αρ. 4/2018 Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους διατυπώθηκε η γνώμη ότι, οι απαιτήσεις των Δ.Ε.Υ.Α. δεν διέπονται, όσον αφορά τυχόν αποσβεστική προθεσμία ή παραγραφή τους, από τις ισχύουσες διατάξεις των άρθρων 2 και 6 του α.ν. 344/1968, οι οποίες εφαρμόζονται για τα έσοδα των Ο.Τ.Α., αλλά υπάγονται στην πενταετή παραγραφή των άρθρων 250, 251 και 253 του ΑΚ, η οποία άρχεται κατά τη λήξη του οικείου έτους, εντός του οποίου γεννήθηκε η αξίωση και ήταν δυνατή η δικαστική επιδίωξή της. Να σημειωθεί ότι η ως άνω Γνωμοδότηση του ΝΣΚ έχει γίνει αποδεκτή από τον Υπουργό Εσωτερικών και έχει διαβιβαστεί για ενιαία εφαρμογή στις Δ.Ε.Υ.Α. της επικράτειας. Κατ' αναλογία, και βάσει των σκέψεων που διαλαμβάνονται στην εν λόγω Γνωμοδότηση για τη νομική μορφή των Δ.Ε.Υ.Α., οι διατάξεις αυτές του Αστικού Κώδικα, ισχύουν και για απαιτήσεις που έχουν οι εργαζόμενοι κατά της Δ.Ε.Υ.Α., ως εργαζόμενοι με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου σε Ν.Π.Ι.Δ., στους οποίους δεν τυγχάνουν εφαρμογής οι σχετικές διατάξεις του ν. 4270/2014 (Δημόσιο Λογιστικό) και ν. 3584/2007 (Κώδικας Κατάστασης Δημοτικών Κοινοτικών Υπαλλήλων).

II. Ερμηνεία διατάξεων – Επί των ερωτημάτων

Οι Δ.Ε.Υ.Α. υπάγονται στην περ. στ της παρ. 1 άρθρ. 7 ν. 4354/2015, ήτοι σε «Ν.Π.Ι.Δ. που ανήκουν στο κράτος, ή σε Ν.Π.Δ.Δ. ή σε Ο.Τ.Α.- κατά την έννοια της επίτευξης κρατικού ή δημόσιου ή αυτοδιοικητικού σκοπού, εποπτείας, διορισμού και ελέγχου της πλειοψηφίας της Διοίκησής τους» και επομένως από 01-01-2016 τα μισθολογικά ζητήματα του προσωπικού τους ρυθμίζονται **αποκλειστικά και υποχρεωτικά** από το Κεφ. Β' ν. 4354/2015.

Υπό το πρίσμα αυτό προσήκει η κάτωθι απάντηση στα τεθέντα ερωτήματα:

A) Σε περίπτωση μη έγκαιρης απόδοσης κλιμακίου σε εργαζόμενο από υπαιτιότητα της Επιχείρησης, δύναται να καταβληθούν οι οικονομικές διαφορές που προκύπτουν από τη μισθολογική του εξέλιξη αναδρομικά, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιχείρησης κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας για την μισθοδοσία Υπηρεσίας της Επιχείρησης (βάσει του ΟΕΥ) από την οποία να προκύπτει με **ειδική αιτιολογία** το σφάλμα της κατάταξης βάσει του ν. 4354/2017 και του υπηρεσιακού φακέλου του εργαζομένου (ειδική αιτιολογία). Ως προς τον χρόνο για τον οποίο ο εργαζόμενος δικαιούται την αναδρομική καταβολή αποδοχών, τίθεται ως αρνητική προϋπόθεση η συμπλήρωση της πενταετούς παραγραφή της σχετικής απαίτησης κατ' άρθρ. 250 ΑΚ (βλ. 4/2018 Γνμδ ΝΣΚ) η οποία αρχίζει από τη λήξη του έτους κατά το οποίο γεννήθηκε η απαίτηση και κατέστη δικαστικώς επιδιώξιμη.

Β.α.) Σε περίπτωση υποχρέωσης επιστροφής ποσού αχρεωστήτως καταβληθέντος από τους εργαζομένους προς την Επιχείρηση λόγω εσφαλμένης εκκαθάρισης της μισθοδοσίας τους, δεν υπάρχει δυνατότητα εκ της κείμενης νομοθεσίας του ν. 4354/2015, για διαγραφή ή μείωση του ποσού επιστροφής, τυχόν τέτοια ενέργεια τυγχάνει **μη νόμιμη**.

β) Η σχετική απόφαση του Δ.Σ. περί επιστροφής των αχρεωστήτως καταβληθέντων μπορεί να προβλέπει τον τρόπο επιστροφής στο πλαίσιο που αυτό ορίζεται από το άρθρ. 24 ν. 4354/2015,, ήτοι εάν όχι εφάπαξ, **με παρακράτηση του 1/10 των καθαρών μηνιαίων αποδοχών του εργαζομένου**. Άλλη τμηματική καταβολή δεν είναι επιτρεπτή, πέραν της ανωτέρω, καθότι δεν προβλέπεται στις αναγκαστικού δικαίου διατάξεις του ν. 4354/2015.

Αθήνα, 15-12-2022

Οι γνωμοδοτούντες δικηγόροι

Σβετλάνα (Ζέτα) Ζυγούρη

Πάνος Ζυγούρης

